

ASSIGNATURES

Història de l'art i el disseny moderns

Assignatura d'història el període estudiat de la qual es correspon amb una etapa clau de la cultura occidental: la de la industrialització i la consolidació de la modernitat com a model. Se seguirà un fil conductor cronològic que permetrà seguir l'evolució de les disciplines del disseny de l'art, tot lligant-les amb el seu context històric.

OBJECTIUS FORMATIUS

L'objectiu fonamental de l'assignatura és assolir un coneixement de la història del disseny, vinculada a l'evolució social i al debat artístic que permeti entendre l'origen de la disciplina i d'una sèrie de controvèrsies clau que afecten la nostra contemporaneïtat.

Al final del curs l'estudiant serà capaç distingir els estils i les escoles principals del disseny i de l'art entre 1815 i 1945. Es desenvolupa la capacitat d'analitzar els productes de disseny o artístics característics d'un temps que posa les bases de la nostra cultura actual, en les seves dimensions ideològica i material.

Aquesta assignatura s'imparteix en: Oralment català, textos en català, castellà i anglès

Les tutories es podran realitzar en: català, castellà, francès, anglès

Codi

200645

Crèdits

6 ECTS

Curs

2

Semestre

1

Matèria

Art

Professorat

[Àlex Mitrani](#)

Anna Pujadas

Llengües

Català

Continguts de l'assignatura

Temps, crisi, modernitat

Introducció. Tres eixos fonamentals que es creuen: la consolidació de la modernitat com a model cultural, el naixement del disseny, les relacions entre art i disseny. Modernitat i ús ideològic del temps. Romanticisme, crisi il·lustrada i malenconia. Goya i Durero.

Bellesa i Romanticisme.

Ph. Otto Rünge i el descobriment dels infants: vitalisme i imaginació. Franz Schubert i el Lied: una nova sensibilitat en l'origen de l'estètica juvenil. La importància de la estètica. Què és la bellesa? La tradició de la bellesa clàssica a Occident.

Realisme i revolució industrial

El sublim (la natura i l'infinit): una experiència de coneixement. Kaspar David Friedrich i el paisatge romàntic. William Turner i la irrupció de la tècnica i la velocitat. Marx i Engels, una diagnosi de la societat industrial. Burgesia capitalista i modernitat. El progrés tecnològic. El realisme. Una ideologia materialista i compromesa amb els treballadors. Courbet i el món físic, les espigadores de Millet.

Modernitat. Baudelaire i la ciutat

Henry Cole, promotor del disseny modern. El Crystal Palace i la Great Exhibition de 1851 i les seves contradiccions. La pedagogia del disseny. Owen Jones i la gramàtica de l'ornament. L'evolució de la indumentària en la modernitat. La polarització entre la moda masculina (el nou rigor i el poder econòmic) i la femenina. Moda i modernitat: una feminitat reaccionària. L'urbanisme modern: el Paris de Hausmann. Introducció a William Morris. Els prerafaelites. Del medievalisme a la "femme fatale".

Morris. Esteticisme

William Morris: una alternativa crítica al capitalisme industrial, entre una concepció moderna del disseny i la nostàlgia.- El disseny de la Morris & Co.: qualitats i contradiccions. La Kelmscott Press. William Blake. La Thonet nº 14 i el disseny industrial. L'impacte de la fotografia: una nova concepció de la imatge.

Art Nouveau

Baudelaire i la definició de la modernitat. El realisme modern de Manet, Degas i Caillebotte. Impressionisme i neo-impressionisme. La pintura com a subjecte. L'esteticisme de Whistler. El simbolisme decadent i el simbolisme modern. Introducció a l'Art Nouveau. Loie Fuller i la innovació plàstica i tècnica en la dansa.

Crisi (Hofmannsthal, Baudelaire, Loos)

Una evolució de l'Art Nouveau: Glasgow i Mackintosh. Gaudí i l'analogia de la natura. La modernitat de la Casa Milà. Els Wiener Werkstätte, la contradicció de l'esteticisme. Gustav Klimt i Josef Hoffmann. Adolf Loos: "Ornament i delictes".

Avantguardes 1

Hofmannsthal i el col·lapse del llenguatge. La innovació rupturista de les avantguardes: fauvisme, expressionisme i cubisme. Els manifestos: la violència del futurisme. L'absurd i la tabula rasa Dada. Marcel Duchamp i el ready-made.

Fordisme. Deutscher Werkbund

Estandardització i gestió científica del temps: el taylorisme (Modern times, de Charles Chaplin). El Ford T. La Deutscher Werkbund i la modernització del disseny a Alemanya. La polèmica Muthesius - Van de Velde. El treball de Peter Behrens per l'AEG.

1 Guerra Mundial

La Primera Guerra Mundial com a punt d'inflexió: tecnologia i crisi humanista. Orígens de l'art abstracte. El neoplasticisme de Mondrian: un llenguatge nou i sistemàtic. De Stijl: un projecte de transformació de l'entorn: Van Doesburg, Rietveld, Oud, Uszar.

Abstracció

Malèvitx i el suprematisme: l'abstracció absoluta. El Constructivisme: una avantguarda utòpica i social (Rodxenco, Tatlin, El Lissitzky).

Bauhaus

L'escola de la Bauhaus. Arquitectura (Gropius i Mies van der Rohe), mobiliari (Marcel Breuer). La Nova Tipografia (Bayer, Tschichold).

Surrealisme. Dada.

Surrealisme. Dada.

Le Corbusier i el GATCPAC:

El racionalisme arquitectònic. Le Corbusier. El GATPAC i el projectes d'higientització.

L'Art déco i el streamline.

L'exposició de Paris 1925. L'importància de l'estil. Les contaminacions entre avantguarda i conservadurisme. La revista D'ací i d'Allà: una modernitat local. La cultura moderna als anys trenta. El dissenyador professional del segle XX: Raymond Loewy.

2 Guerra Mundial

Tecnologia militar. Modernitat i kitch.

Metodologia docent i activitats formatives

METODOLOGIA DOCENT

Per a cada tema es realitzarà una classe magistral amb el grup en plenari. Aquesta classe pot ser també participativa, amb presentacions públiques de textos i peces proposades pel professor a preparar prèviament en grup o individualment.

A cada tema li correspon també una classe en seminari d'estudi de cas i de comentari de text. És una classe debat i posada en comú sobre l'estudi de cas i del treball realitzat individualment

per part dels estudiants a partir de lectures proposades i altres exercicis. Es combinaran les presentacions orals amb el lliurament d'exercicis escrits.

ACTIVITATS FORMATIVES

Classes Teòriques

20 %

Classes magistrals i debat en gran grup

CE10, CE16, CE19, CT15,

Seminaris de discussió de textos i anàlisi d'obres artístiques

10 %

Presentacions de textos i anàlisi d'obres artístiques, i discussió crítica col·lectiva

CE16, CE19, CT19, CT20

Lectura de textos

25 %

Treball autònom de lectura comprensiva de textos

CE16, CE19, CT3

Estudi

20%

Treball autònom de realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums

CE10, CT2

Recerca de documentació

5 %

Ús de bases de dades bibliogràfiques a partir de paraules clau, consulta de fonts documentals en biblioteques especialitzades i arxius.

CT2, CT3

Redacció de treballs

20 %

Redacció d'un assaig a partir d'una guia per a la seva, realització

CE16, CT2,CT3, CE19, CT20

Avaluació

5%

Proves escrites i presentacions orals

CE10, CE16, CE19

Dirigides

Classes magistrals i debats en gran grup.

Valor assignat a l'avaluació: 20%

30

CE 10.3, CE 16.6, CE 19.4, CE 19.5, CT15.

Activitats Supervisades

Realització d'anàlisis interpretatives d'obres de disseny i art

Valor assignat a l'avaluació: 10%

10

CE 16.6, CE 19.2, CE 16.7, CE 19.5

Realització d'estudis de cas

Valor assignat a l'avaluació: 25%

40

CE 16.5, CE 16.6, CE 19.1,

Activitats Autònomes

Preparació de les lectures de curs

Valor assignat a l'avaluació: 15%

20

CE 16.5, CE 16.6,

Exercicis d'anàlisi de les lectures

Valor assignat a l'avaluació: 10%

10

Anàlisis interpretatives d'obres de disseny i art

Valor assignat a l'avaluació: 20%

30

CE 19.2, CT15, CT19

Avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Avaluació continuada

L'objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor, en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

NORMATIVA GENERAL D'AVALUACIÓ

- ✘ Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.
- ✘ Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.
- ✘ Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.
- ✘ En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

L'avaluació serà continuada basada en exercicis de seminari, en anàlisis interpretatives d'obres de disseny i art, en una prova final per escrit de tipus assaig. També s'avaluarà la puntualitat en lliuraments, participació i actitud. La nota final és el resultat de la mitja ponderada matemàtica de totes les proves d'avaluació.

Procés de revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana

indicada al calendari lectiu.

Si s'acompleixen les condicions de la normativa específica d'aquesta assignatura, la revisió consistirà en una prova de síntesi en vistes a reavaluar i complementar els resultats obtinguts per l'estudiant.

PROCÉS DE REEVALUACIÓ

Normativa general

- ✗ No es contemplen sistemes de reavaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.
- ✗ Per participar a la reavaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Normativa específica de l'assignatura

Només tindran dret a la revisió aquells estudiants que hagin assistit al 80% de les classes i que s'hagin presentat a les proves d'avaluació del curs.

Bibliografia i enllaços web

MANUALS I LLIBRES DE REFERÈNCIA

- ✗ Barnicoat, John. Los carteles. Su historia y su lenguaje, Barcelona, Gustavo Gili, 1972.
- ✗ Bürdek, Bernhard. Diseño. Historia, teoría y práctica del Diseño Industrial. Gustavo Gili, Barcelona, 1994.
- ✗ Calinescu, Matei. Cinco caras de la modernidad. Modernisme, vanguardia, decadencia, kitsch, postmodernismo. Madrid, Tecnos, 1991.
- ✗ Campi, Isabel. Iniciació a la història del disseny industrial, Barcelona, Edicions 62, 1987.
- ✗ Campi, Isabel. La idea y la materia. Barcelona, Gustavo Gili, 2007.
- ✗ Cerrillo Rubio, Lourdes. La moda moderna. Génesis de un arte nuevo. Madrid, Siruela, 2010.
- ✗ De Fusco, Renato. Historia del diseño, Barcelona, Destino, 1995.
- ✗ Duby, Georges i Arriès, Philippe, Historia de la vida cotidiana, Madrid, Taurus, 2000.
- ✗ De Micheli, Mario: Las vanguardias artísticas del siglo XX, Madrid, Editorial Alianza, 1991.
- ✗ Eisenmann, Stephen F. Historia crítica del arte del siglo XIX, Madrid, Akal, 2001.
- ✗ Massey, Anne. El diseño de interiores en el siglo XX, Barcelona, Destino, 1995.
- ✗ Meggs, Philip B.. Historia del diseño gráfico, Barcelona, RM, 2009.
- ✗ Pevsner, Nikolaus. Los orígenes de la arquitectura moderna y del diseño. Barcelona, Gustavo Gili, 1992 [Sources of modern architecture and design, 1968].
- ✗ Satué, Enric. El diseño gráfico desde sus orígenes hasta nuestros días. Madrid, Alianza Editorial, 1990.

- ✕ Schmutzler, Robert. El modernismo. Madrid, Alianza editorial, 1985.
- ✕ Wick, Rainer. Pedagogía de la Bauhaus. Madrid, Alianza Editorial, 2007.

FONTS I TEXTOS D'ÈPOCA

- ✕ Cirlot, Lourdes (ed.). Primeras vanguardias artísticas: textos y documentos. Barcelona, Labor, 1999
- ✕ Baudelaire, Charles. Salones y otros escritos sobre arte. Madrid, Visor, 1999.
- ✕ Benjamin, Walter. Iluminaciones. Madrid. Taurus. 1980
- ✕ Benjamin, Walter. L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica. Barcelona, Edicions 62, 1983.
- ✕ Fontcuberta, Joan (ed.). Estética fotográfica. Gustavo Gili. Barcelona, 2003
- ✕ Hershel B. Chipp. The Theories of Modern Art. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 1984.
- ✕ Loos, Adolf. Escritos. Vols I i II, Madrid. El Croquis editorial, 2004
- ✕ Molas, J. Manifestos d'Avantguarda, Edicions 62, Barcelona 1995.
- ✕ Montaner i Oliveras (ed.). Textos de arquitectura de la modernidad, Nerea, Madrid, 1994.
- ✕ Morris, William. Como vivimos y como podríamos vivir. Logroño. Pepitas de calabaza, 2004.
- ✕ Wilde, Oscar. Las artes y el artesano, Madrid, Gadir, 2010.
- ✕ Wright, Frank Lloyd. Writings and Buildings, The World Publishing Company, Meridian Book, Cleveland & New York, 1965.

SOBRE EL DISSENY A CATALUNYA I ESPANYA

- ✕ Fontbona, Francesc (ed.). El modernisme. 5 volums, 2003.
- ✕ Barral i Altet, Xavier (dir.). Art de Catalunya. Edicions de l'Isard, 2001. vols. 10, 11 i 12 dedicats a les arts decoratives i el disseny.
- ✕ Satué, Enric. Los años del diseño. La década republicana. Madrid, Turner, 2003.
- ✕ Revista Coup de Fouet. Barcelona, Ruta Europea del Modernisme, 2003-actualitat.

RECURSOS

- ✕ Disseny HUB. <http://www.dhub-bcn.cat/>. Exposicions sobre disseny produïdes a Barcelona. Poseeix un bon llistat d'enllaços.
- ✕ Museu de la Ciència i de la tècnica de Catalunya. <http://www.mnactec.cat/>. L'arxiu documental encara està en procés, però s'hi pot trobar informació sobre les exposicions temporals.
- ✕ Vitra Museum. <http://www.vitra.com/>. El Vitra Museum organitza interessants exposicions itinerants.
- ✕ MOMA de Nova York. <http://www.moma.org/>. Es pot fer una visita virtual de les col·leccions d'art i disseny.
- ✕ Centre Pompidou. <http://www.centrepompidou.fr/>. Es pot consultar tota la col·lecció, així com accedir a diversos dossier pedagògics. També en castellà.

- ✕ Pinakothek der moderne, Múnic. <http://www.pinakothek.de/pinakothek-der-moderne/> <http://die-neue-sammlung.de>. Important col·lecció d'història del disseny.

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competència

- ✕ CE16 Demostrar entendre i interpretar de manera pertinent i raonada els textos d'història, teoria i crítica del disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✕ CE16.6 Localitzar els conceptes claus i les principals línees argumentals d'un assaig acadèmic de teoria i crítica de l'art i el disseny.

Competència

- ✕ CE19 Demostrar conèixer els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

Resultats d'aprenentatge

- ✕ CE 19.4 Descriure les característiques generals dels principals mètodes i tendències de la història de l'art i del disseny.
- ✕ CE 19.5 Distingir els diferents enfocaments alhora de definir l'objecte d'estudi històric de l'art i el disseny

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- ✕ CT2 Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.

Inici

EINA

Grau de Disseny

Especialitats

Pla d'estudis

Assignatures

Accés

Mobilitat

Pràctiques

Beques

Informació acadèmica

Màsters i postgraus

Eina/Idea

Cursos d'estiu

Alumni